

I. Z ČINNOSTI ČSPS A SPS

Informácia

o priebehu a predbežných výsledkoch VI. zjazdu československých psychológov
Praha, 20.—23. 8. 1985

V súlade s tradíciou uzniesol sa Hlavný výbor Československej psychologickéj spoločnosti pri ČSAV a Ústredný výbor Sovietskej psychologickéj spoločnosti pri SAV zvolať VI. zjazd československých psychológov v roku, v ktorom si pripomíname 40. výročie vrcholenia národnooslobodzovacieho boja za nové, socialistické Československo. Preto pri profilovaní tohto zjazdu vychádzalo Predsedníctvo ČSPS predovšetkým zo spoločenských úloh kladených KSČ na psychológiu ako vedný odbor, odbornou-praktickú činnosť a pedagogicko-osvetovú činnosť, z Rámcového programu rozvoja psychológie v ČSSR na 80. roky vypracovaného predsedníctvom ČSPS, zo záverov a skúseností V. zjazdu čs. psychológov v r. 1980 ako aj zo VI. zjazdu SPS v r. 1983; napokon sa prihliadlo aj na to, že r. 1985 bol vyhlásený na Medzinárodný rok mládeže. Ústredné zameranie zjazdu **Psychológia a vedecko-technický rozvoj pri budovaní rozvinutého socializmu** sa členilo na tri bloky:

- rozvoj človeka ako subjektu prakticko-pretvárajúcej činnosti;
- psychický a sociálny rozvoj mladej generácie;
- zintenzívňovanie uplatňovania psychologických poznatkov a prístupov spoločenskej praxe.

Rámecujúcu ideu celého rokovania vyjadrovalo heslo zjazdu — **Psychológia za mier a rozvoj človeka**, ktoré sa premietlo už v otváracom zasadnutí, potom v ostatnom rokovaní, ako aj v záveroch zjazdu.

Projekt zjazdu predpokladal členitú štruktúru. V otváracom zasadnutí odzneli po úvodnom vystúpení V. Hrabala, predsedu Pražskej pobočky ČSPS a po predvídaných príhovoroch hostí, štyri hlavné referáty:

V. Kováliková, J. Hlavsa: 40 rokov ČSSR a psychológia

D. Kováč: Psychológia v ČSSR: 1981—1985

M. Kodým: Najdôležitejšie výsledky vedecko-výskumnej činnosti psychológov ČSSR v 7. päťročnici

J. Khol: Psychológia za mier

Druhý deň zjazdového rokovania bol venovaný sympóziám. V rámci jednotlivých blokov sa rokovanie v sympóziách sústredilo na tieto problémové okruhy:

- A. 1. Adaptácia človeka na zmeny vyvolané VTR
- 2. Psychologické aspekty interakcie človeka s novodobou technikou
- 3. Psychická výkonnosť v priebehu celého života
- 4. Psychologické aspekty efektívnosti výchovno-vzdelávacieho procesu a VTR
- 5. Tvorivá práca a systém pracovných aktivít
- B. 6. Vývojová dynamika, životná dráha, hodnotové orientácie mládeže
- 7. Motivačné zdroje morálneho vývoja u mladých
- 8. Pohybová kultúra, šport a psychologické aspekty kondície
- 9. Protispoločenské a prosociálne správanie mladých
- 10. Vplyv kultúry — zvlášť umenia — na vedomie mladej generácie

C. 11. Teoretické konštanty a praktické varianty spoločenského fungovania

12. Metodologické problémy a prax psychodiagnostiky
13. Psychologické poradenstvo: skúsenosti a perspektívy
14. Psychologické prístupy k prevencii a liečbe civilizacyjnych chorôb
15. Psychológia riadenia organizácií a sociálnych systémov

Tematické zasadania určené najmä na prezentovanie mladších psychológov boli zamerané na:

1. Psychologická odborná terminológia — problémy a úlohy
2. Človek ako tvorca životného prostredia
3. Psychologické aspekty utvárania vedeckého svetového názoru
4. Mladí psychológovia a psychologičky v praxi

Vyžiadané prednášky, ktoré sa podľa projektu mali týkať osobitne aktuálnych tém profilovaného zamerania zjazdu ako aj dôležitých interdisciplinárnych otázok psychológie, sa napokon realizovali len štyrmi prednáškami:

- H. Pešinová: K niektorým otázkam psychológie v politickej práci
V. Hrabal (st.): Interindividuálne vzťahy a psychológia
O. Mikšík: Aktuálne metodologické problémy ďalšieho rozvoja psychológie
K. Pavlica: Aktuálne otázky rozvoja psychodiagnostiky v ČSSR.

Súčasť VI. zjazdu čs. psychológov tvorili ešte:
— predzjazdová publikácia — Psychologické výskumy v ČSSR: 1981 až 1985, 375. str. pozostávajúca zo 146 príspevkov od výskumných tímov a jednotlivcov;

— postery — prezentovanie výsledkov nástenkovou formou (celkove 17);
— bazár — informácií s ponukami separátnych výtlačkov, zamýšľaných akcií, metodík atď.;

— výstavka — prístrojovej techniky a psychodiagnostických metodík vydávaných n. p. Psychodiagnostické a didaktické testy v Bratislave;
— výberový adresár — psychológov ČSSR k 31. dec. 1984.

Pokiaľ ide o účasť, možno konštatovať, že napriek nezvyčajnému termínu (leto, prázdniny), sa na VI. zjazd prihlásilo 547 osôb (229 z ČSR a 311 zo SSR), teda viac ako sa predpokladalo. Zaregistrovalo sa 422 účastníkov, z ktorých 132 vystúpilo s vopred pripraveným referátom.

Keďže VI. zjazd československých psychológov mal charakter vedeckej konferencie, nie je nateraz možné zodpovedne vyčísliť čo i len najdôležitejšie výsledky tohto rokovania. Z hlavných referátov, vyžiadaných prednášok a podkladov gestorov jednotlivých zložiek zjazdu vyplýva, že čs. psychológovia zodpovedne plnia svoje úlohy či už vo výskumnej, pedagogickej, alebo odborno-praktickej činnosti. Jednako, v porovnaní s predchádzajúcim päťročným obdobím, v ktorom bola vo viacerých smeroch účinná prudko sa rozvíjajúca fáza rozvoja psychológie, prvá polovica 80. rokov priniesla spomalenie tohto tempa, ba niekde aj útlm. Toto konštatovanie, ktoré je v rozpore s objektívnymi požiadavkami na prispievanie psychológie k budovaniu rozvinutého socializmu v podmienkach VTR, si pravda vyžaduje hlbšiu analýzu. Rokovanie VI. zjazdu čs. psychológov však naznačilo viacero východísk smerujúcich k ďalšiemu vývoju psychológie v ČSSR.

Pokiaľ ide o psychológiu ako vedu, ukazuje sa potrebným koncentráciou psychologického výskumu v rámci komplexného výskumu človeka, zvýšenie podielu psychologických prístupov v riešení prioritných úloh vied komplexného

charakteru, efektívne zapojenie psychológie do prognostickej činnosti vývoja socialistickej spoločnosti, neodkladné rozvinutie prác na histórii, a to nielen samej psychológie ako vedy, ale aj sociálnej histórii psychiíčna.

V oblasti psychológie ako pedagogickej činnosti a osvedy sa východiskovým stáva skvalitnenie graduálnej prípravy odborných psychológov zvýšením ich pripravenosti na nové úseky odborno-praktickej činnosti, čo si vyžaduje návrat k päťročnému štúdiu a rozvinutie systému postgraduálneho školenia psychológov v praxi. Ukazuje sa zvýšená potreba venovať sa okoliu psychológie napr. prípravou encyklopedie psychológie. Psychodiagnostike ako neodmysliteľnej zložke odbornej práce psychológov treba venovať viac pozornosti ako vo vydávaní príslušných metodík, tak aj v rozvíjaní spôsobilosti s ich používaním.

Zefektívneniu odborno-praktickej činnosti psychológov by malo prispieť legislatívne zabezpečenie psychologických služieb obyvateľstvu, ktorého ne-paragrafovaná verzia by sa mala čím skôr dostať do finálneho štádia schvalovacieho rokovania.

K plnohodnotnému využívaniu psychologických poznatkov a prístupov v tradičných oblastiach psychológie — pracovná činnosť, výchovno-vzdelávací proces, liečebná starostlivosť — priniesli rokovania v sympóziách a tematických zasadnutiach viaceré nové poznatky i návrhy na riešenia aktuálnych problémov. Zdôraznila sa potreba zvýšenia aktivít stále vysoko aktuálnej oblasti prispievania psychológie do ideologického pôsobenia, m. i. aj návrhom na zriadenie pracovnej skupiny psychológie mieru pri ČSPS.

Rokovanie VI. zjazdu čs. psychológov programove pripravilo Predsedníctvo ČSPS, organizačne zabezpečil sekretariát ČSPS a Pražská pobočka ČSPS. Našlo aj primeraný spoločenský ohlas; krátku správu o rokovaní zjazdu priniesla aj denná tlač, Čs. rozhlas informoval o zjazde podrobnejšie, Čs. televízia pripravila šot z otváracieho zasadnutia a o problematike podnikovej psychológie. V Novom slove č. 34 vyšla rámcová informácia o zámeroch, náplni a štruktúre zjazdu pod názvom „Pred rokovaním psychológov“. V časopise Tvorba sa pri tejto príležitosti plánovalo uverejnenie interview s predsedom ČSPS o spoločenskom poslaní psychológie.

V opatreniach, ktoré sa prijali na záverečnom zasadnutí VI. zjazdu čs. psychológov, sa ukladá centrálnym orgánom ČSPS, SPS podrobne zhodnotenie priebehu a výsledkov zjazdu; na základe toho sa potom vypracujú výstupy určené pre najvyššie stranické orgány, ČSAV, SAV ako aj závery pre ďalšiu činnosť ČSPS, SPS.

26. 8. 1985

člen korešp. Damián Kováč,
predseda ČSPS